KAPTÁR

III. évf. 11. szám Jász-Nagykun-Szolnok megyei könyvtárak híradója 1994. november

## 60 ÉVES A SZOLNOKI KÖNYVTÁR

1934. november 11-én nyitotta meg kapuit a Könyvtár és Múzeum Egyesület, a Verseghy Ferenc Irodalmi Kör tagsága s nem utolsó sorban dr. Balogh Béla, a tudós gimnáziumi tanár buzgólkodásának eredményeként a városi bérház (ma Táncsics u.) alagsorában az első nyilvános szolnoki könyvtár - akkor még a múzeummal közösen -. Az utóbbi anyagát a Hild-hagyaték és Balogh Béla gyűjteménye, az előbbi állományának alapját pedig Kautz Károly, egykori szolnoki polgárnak a város közönsége részére felajánlott 1000 kötetes könyvtára és közadakozásból összegyűlt könyvek alkották.

Ez a szűkös helyiség maradt a könyvtár otthona jó másfél évtizedig, kezdetben dr. Balogh Béla, majd 1944 után Kaposvári Gyula ill. Thoroczkay Rudolfné irányításával. A jól feldolgozott állomány, a könyvtári estéken elhangzott érdekes könyv- és írástörténeti előadások a szolnoki értelmiség és diákság javát mégis oda vonzották.

A háborús pusztítást részben túlélt könyvek és a könyvtári központ által adományozott kötetekkel 10 000-re bővült állománnyal kezdte meg működését 1950-ben már a városháza Kossuth téri frontján megnyitott helyiségekben - a körzeti könyvtár Illek József vezetésével. 1954-ben jelentős feladatbővüléssel együtt kapta a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár nevet. Már ekkor felvetődött egy megyei és városi összefogással létesítendő könyvtár terve. Új épület helyett a megyei könyvtár - ismét a megyei múzeummal együtt - megkapta az egykori Magyar Király vendéglő épületének egy részét. (Ez a kényszerházasság elég tartósnak bizonyult, hiszen évtizednyi különéléstől eltekintve máig tart!)

A megyei könyvtárra háruló feladatok megoldásához szükséges alapokat megvető Kisfaludi Sándor igazgatása idején kiépült a katalógusrendszer, útjára indultak a művelődési autók, rendszeressé váltak a könyvheti rendezvények, előrelépés történt az állományvédelemben, szabadpolcra került az állomány tekintélyes része.

A 60-as évek közepe táján nagyarányú olvasószervezés kezdődött, a fenntartó jóvoltából jelentősen nőtt az állomány. A hálózati központot ezidőtájt irányító dr. Nagy János sok energiát fordított a könyvtárpropagandára, a társadalmi kapcsolatok központból irányított, nemegyszer erőltetett kiépítésére.

A töretlennek tűnő fejlődés azonban 60-as évek második felében megszakadt. Az intézmény élére került Imre Lajos, majd az ő megüresedett helyét helyetteskénti ideiglenesen betöltő dr. Nyitrai Lajos a fő figyelmet a könyvtári belső munkára és a hálózat instruálására fordította.

E sorok írója a 70-es évek elejétől a hálózat személyi és tárgyi feltételeinek javítására, a központi szerepkörből ráháruló feladatok gondos teljesítésére - benne a központi szolgáltatások felfejlesztésére - a könyvtár közművelődésében elfoglalt helyének, tudományos műhely jellegének tudatos kiépítésére ill megszilárdítására összpontosított.

A fentieknek megfelelően megindult a népművelő-könyvtáros képzés a Debreceni Tanítóképző Intézet (később Főiskola) Szolnoki Kihelyezett Levelező Tagozatán; nekilendült a helyi tanácsok könyvtárépítési ill. - bővítési kedve, kétműszakossá fejlesztett kötészet és sokszorosító műhely szolgálta a hálózat igényeit; kiépült a szaktájékoztatói rendszer; gazdagodott a könyvtárközi kölcsönzést is könnyítő belső raktári állomány; országosan is jelentős bibliográfiai munkálatok kezdődtek, s 1972-ben elkezdődött a Verseghy-hagyaték kutatása és feltárása; a könyv ünnepei Szolnokon és a hálózatban egyaránt a helyi közönség ünnepnapjaivá is váltak; a Kaptár őse az Együtt másfél évtizeden át szolgálta a megye könyvtárügyét.

A helyembe lépő dr. Horváth Károly tragikusan rövid működése alatt is maradandót alkotott mind a kiadványozás, mind a Verseghy-kultusz további ápolása mind pedig a könyvtár társadalmi és szakmai megbecsültetése terén. Kezdeményezésének köszönhető, hogy - ha az olyannyira várt és az ország legjelesebb tervezői által meg is álmodott, tervekbe öntött új megyei könyvtár nem is valósulhatott meg - legalább a gyermekkönyvtár és a zenei részleg méltó elhelyezést kapott s végre előadóterme is lett a megyei könyvtárnak.

Az utolsó fél évtized munkája az elért eredmények megtartásán és megszilárdításán túl - Bertalanné Kovács Piroska irányításával - a megnehezedett körülmények között is folytatja, a számítógépes rendszer kiépítésével pedig szélesíti az elődök által kijelölt utat. A történeti hitelességhez tartozik, hogy mindabban amit a 60 esztendő városi és megyei könyvtárügye magában foglal, feledhetetlenül benne van a szolgálatukat mindig hivatásuknak tekintő könyvtárosok, adminisztratív és technikai dolgozók munkájának eredménye.

Szurmay Ernő

## A KÖNYVTÁROS MEGVÁLTOZOTT SZEREPE

(Elhangzott az 1994. október 10--én, a Megyei Könyvtárban megrendezett szakmai napon

Tószegen a Községi Közművelődési Könyvtár vezetője vagyok 1980 óta. 5 év gyes után 1990 szeptemberében kezdtem ismét dolgozni. Az időpont szerencsésen vagy szerencsétlenül egybeesett a helyi választásokkal. Visszatérésemkor új képviselőtestület állt a község élén, s bár a polgármester már az elmúlt 4 évben tanácselnökként felügyelte az intézményt, számomra mint vezető ismeretlen volt.

Mindemelett a gyes-en töltött évek alatt ÁMK-ba szervezték az oktatási és művelődési intézményeket. Az ősz folyamán a megyei könyvtárban részt vettem egy továbbképzésen, ahol a könyvtárakról, ezek választások utáni elkeserítő helyzetéről esett szó. Személyesen Sóron László is hozzájárult ahhoz, hogy az elkeseredés kezdjen rajtam eluralkodni. Féltem. Féltettem a könyvtárat, a könyvtárba járókat, és természetesen a munkahelyemet.

Felvettem a kapcsolatot a polgármesterrel és a képviselőtestületnél kiharcoltam, hogy a könyvtárból az ÁMK részintézménye helyett önálló (gazdaságilag részben önálló) intézmény legyen. Úgy éreztem, be kell bizonyítanom, szüksége van a községnek a munkánkra. Úgy akartam dolgozni és irányítani a könyvtár munkáját, hogy senkinek ne jusson eszébe takarékosság címén bezárni az intézményt vagy teljesen ellehetetleníteni működését. Nyugdíjba vonuló kolléganőm helyett egy velem egyidős munkatárssal kezdtem az 1991-es évet. Tele voltunk energiával, ötlettel. Célunk volt minél nyitottabbá tenni a könyvtárat, ezért hajlandó voltam nem szorosan könyvtári feladatokat is felvállalni.

A vállalkozások korát éltük, éljük, hát mi is vállalkoztunk.

Hogy Mire?

- Használt könyveket árultunk "antikvár" jelleggel. Amit behoztak az olvasók, azt mi tovább árultuk némi anyagi haszonnal. 3 éven keresztül sikerrel végeztük ezt a munkát, de tavaly már nagyon csekély érdeklődés volt az olcsóbb könyvek iránt, ezért befejeztük ezt a formát. A legnagyobb nyereségünk az a néhány olvasó volt akiket ezáltal nyertünk.

- Szintén '91-től árultuk a Ciceró új könyveit is. Örömmel vették az olvasók, és a könyvtárba egyébként nem járók is, hiszen Tószegen nincs könyvesbolt. Főként a gyerekkönyveknek volt nagy sikerük. '93-ban azonban már olyan mértékű adminisztrációt és postaköltséget jelentett a könyvek nyilvántartása és szállítása, hogy nem érte meg anyagilag, ezért befejeztük ezt a vállalkozást is.

A jelentősebb nyereség itt is az a néhány fő volt, akikkel az olvasók létszáma szaporodott.

- Videoklubot szerveztünk '91 áprilisában, mely azóta is működik. Amikor azonban a községbe bekötötték a kábeltévét visszaesett a forgalom, csökkent a tagságukat havonta megújítók száma. A klubtagsági díj alacsony összege miatt azonban még mindig vonzóbbak vagyunk a videokölcsönzőnél.

Ez a tevékenységünk önfenntartó, azt a kb. 130 kazettát, ami az állományunkat képezi tagsági díjakból vásároltuk. Ezen van a legtöbb anyagi hasznunk.

- Árultunk Lutra matricát is, ennek nyereségeként a gyerekolvasókat könyvelhettük el.

Tudni kell, hogy az általános iskola új szárnyában a tetőtéren kapott helyet 1985 őszétől az iskolai- és gyermekkönyvtár, ahová átkerült kb 5.000 kötet könyv és idejártak ezután a 6-14 éves korú olvasók. Nem is volt ebből létszámgond mindaddig amíg az ÁMK létezett, de a két könyvtár szétválása után olvasóink közül eltűntek a gyerekek.

Ezért volt hasznos a matricaárusítás, hiszen aki már egyszer valamiért, ez esetben Lutra matricáért átlépte a küszöböt, legközelebb könyvért is bátrabban jött be. A gyerekek jelenlétét ennek köszönhetjük.

- A pécsi könyvtáros vándorgyűlésről hoztam a "sikerkönyvek" kölcsönzésének ötletét. Egy hétre 20 forintért kölcsönözzük az állomány ezen részét. A befolyt összegen újabb könyveket vásárolunk. Ez egy jelenleg is működő és kedvelt kölcsönzési forma. Sok ajándékkönyvet is kapunk, ami ezt az állományrészt gyarapítja.

- '93-tól kölcsönözzük - ingyen- a színes hetilapokat, havilapokat, azt a néhányat, amit még meg tudunk venni.

Az elmúlt 4 év próbálkozásai között volt sikeres és volt ami kevésbé vált be. Célunk egy volt, minél több embert vonzani az épület falai közé, minél szélesebb rétegnek adni valamit.

Amit a 4 év alatt elértünk, abból jelenleg azt tartom a legfontosabbnak, hogy a fenntartónk, a képviselőtestület elégedett a munkánkkal. Ez nem jelent jó pénzügyi helyzetet, de elismerik: szüksége van a községnek az intézményre.

Síposné Nagy Julianna
Tószeg, Nagyközségi Könyvtár

***

### Új jogszabályok

Magyar Közlöny 101-115. sz.

1994: LXV. t.v. A Magyar Köztársaság 1994. évi pótköltségvetéséről (107. sz.)

1994: LXVI. t.v. A Bérgarancia Alapról (108. sz.)

1994: LXVII. t.v. A helyi önkormányzatok címzett és céltámogatási rendszeréről szóló, módosított 1992. évi LXXXIX. törvény módosításáról. (111. l.)

1994: LXVIII t.v. Az országgyűlési képviselők tiszteletdíjáról, költségtérítéséről és kedvezményeiről szóló 1990. évi LVI. törvény módosításáról (114. sz.)

1994: LXIX. t.v. A jövedéki szabályozásról és ellenőrzésről, valamint a bérfőzési szeszadóról szóló 1993. évi LVIII. törvény módosításáról (114. sz.)

1994: LXX t.v. Az "EXPO '96 Budapest" nemzetközi szakkiállítás megrendezésének lemondásáról. (115. sz.)

## VÁROSI, LAKÓTELEPI ÁMK-KÖNYVTÁROSOK TALÁLKOZÓJA

Debrecen, 1994. október 27-28.

Munkatársammal meghívást kaptunk a címben jelzett rendezvényre, s tekintettel arra, hogy megyénkben is több ÁMK működik úgy gondoltuk, érdemes lesz meghallgatni - legalább az első nap - előadásait.

Az újkerti Könyvtár megbízott igazgatójának, dr. Tar Károlynénak köszönője után Feith Bence, a csepeli ÁMK főigazgatója, az Általános Művelődési Központok Országos Egyesületének elnöke tartott előadást. Az eredetileg jelzett "Látkép, látlelet 1994 ÁMK-iról" cím helyett a "Körkép és kórkép" vezérgondolatot választotta annak bemutatására, hogy milyen körülmények között, milyen funkciókat lát el az ország kb. 234 ÁMK-ja.

Mondanivalóját az intézménytípus hármas funkciójának körülírásával kezdte. A közszolgálati, civil és piaci funkciókat - meglátása szerint - a személyesség, környezetfüggőség igényei szerint kell gyakorolni. A közszolgálatiság nemcsak belső, hanem külső zavarokkal is küzd, mely a rendszerváltást követő törvényi elbizonytalanodásból, ill. az értékválságból, értékzavarokból származik elsősorban. Példaként az előadó az oktatási törvényből eredő szakmai lehetőségek és az önkormányzatok anyagi kondíciói közötti meg nem felelést, a demográfiai helyzet változásait (pl. a debreceni intézményt 3.000 főre tervezték, s jelenleg 8-900 gyerekkel működik), a szülői megrendelések elbizonytalanodását ("minek tanulsz fiam, úgyis munkanélküli lesz belőled"), ill. a megfogalmazódó elvárásokkal (Teller Ede: "A XX. század végén analfabéta az, aki nem tud számítógépet használni") szemben az intézmények tárgyi eszközeinek elmaradottságát, ill. az idegennyelvoktatás fontosságának előtérbe kerülésével jelentkező szakmai fedezethiányt hozta fel. Mindezt tetőzik az iskolaszerkezetváltás körüli bizonytalanságok.

A civil funkciózavarok kevésbé kézzel fogható, de még súlyosabb problémákat okoznak. A civil értékek kialakulatlansága négyévenként - a választásokkal - új bizonytalanságot, kérdést hoz: ezután milyen kihívásoknak kell megfelelni? Az értékek mentén szerveződő civil szervezetek is gyengék, a politika rögtön saját céljaira próbálja felhasználni őket.

A gazdasági, piaci funkciók ellátásában alapprobléma, hogy az intézményeknek még mindig 92/93-as normatívák alapján kell működniük, s a pénztelenséget az anyagi források alacsony hatékonyságú felhasználása is fokozza. A fizetőképes keresletnek csak a nyomai lelhetőek fel, s mindez természetesen visszahat a másik két funkció ellátására is.

Az intézményekben folyó munkát végzők helyzetét nehezítik az érdekvédelem hiányosságai. Az előadó elrettentő példaként annak az ÁMK-nak a történetét mesélte el, amit annak idején egy személy elmozdítása érdekében szerveztek meg a művelődési ház (+kocsma), könyvtár, iskola és óvoda összevonásával, s most a művelődési ház (+kocsma) privatizálásának szándéka miatt kívánnak megszüntetni. Az intézményt sok helyen azért támadják, mert a törvény értelmében az ÁMK-nak önálló gazdálkodásúnak kell lennie - tehát gazdálkodásába beleszólni nem lehet - míg ha szétszedik, egyes részei lehetnek gazdálkodásukban csak részben önállóak.

A rendezvényen másodikként Balogh Mihály, az MKE könyvtárostanárok szekciójának elnöke kapott szót. "Iskolai könyvtárak a változó világban" című előadását három téma - iskola és könyvtár, könyvtár és könyvtár, könyvtárostanár - köré csoportosította.

Véleménye szerint a könyvtár szakmailag a könyvtárügyhöz, használói oldalról az iskolához tartozik. Az iskola könyvtára ennek megfelelően abban érdekelt, hogy minél nagyobb legyen a pedagógus szabadsága a tananyag kiválasztásában, hisz ez eredményezhet folyamatos és hatékony könyvtárhasználatot.

Az iskolai és közkönyvtárak közötti fő különbségeket (Horváth Tibor megfogalmazásait és használva) a következőkben látta és láttatta:

Az iskolai könyvtárban elsődleges a referenszmunka, állománya a legheterogénebb a dokumentumfajtákat és eszközöket tekintve, mint oktatóhely, az önálló ismeretszerzés technikájának szellemi tanműhelye, teljes egészében minőségorientált (ami egy bizonyos szint alatt szórakoztat, annak az iskolai könyvtárban nincs helye), az iskola legdemokratikusabb része és teljesen ingyenes.

Ugyanakkor az iskola nagysága, típusa, földrajzi helyzete, a tanulók összetétele alapján nagyon sokfélék. Sokkal inkább hasonlít egymásra két közkönyvtár, mint két iskolai. Bár e intézménytípus betölthet közművelődési feladatokat is, nem közművelődési könyvtár!

Az előadó szerint kettős funkciójú könyvtárról akkor van értelme beszélni, ha a klasszikus közművelődési feladatok mellett megfelel a fenti feltételeknek is. Illúzó azt hinni, hogy ha az iskolába betelepítjük a közművelődési könyvtárat, az megváltja az iskolát.

A könyvtárostanár szakmailag a könyvtáros és a tanár metszetében helyezkedik el. Szaktárgya a könyvtárpedagógia, s pontosan annyira könyvtáros, mint amennyire a matematikatanár matematikus. A képzés még nem megoldott, a potenciális megrendelő - az iskola - ezt nem sürgeti.

Bíró Ferenc (OSZK-KMK) "Városi könyvtárak megújuló szolgáltatásai" címmel a közművelődési oldalát mutatta be a kettős funkciójú könyvtáraknak.

Kériné Tóth Ildikó (OSZK-KMK) az 1977 óta szerveződő ÁMK-k előképének mutatta fel az 1891-ben Komáromban megalapított iskolai és népkönyvtárat, s emlékeztetett arra, hogy már a korabeli oktatási törvényben is szerepelt a könyvtárak használatának tantervbe illesztéséről rendelkező passzus. Előadásában a permanens művelődés követelményéről, az információval való élni tudás szükségességéről, e képesség avulhatatlanságáról szólt. Ezért is igaz az, hogy mindenféle könyvtár addig hasznos, amíg az információhoz jutás jelentőségét biztosítani tudja.

Debrecen utunkat Dr. Celler Zsuzsanna (OPKM) "Kitekintés: kettős funkciójú és iskolai könyvtárak külföldön" című, diaképekkel illusztrált előadásának meghallgatásával zártuk. Ottlétünk alatt vitára nem került sor, az azonban valamennyi előadásból kihallható volt, hogy intézményösszevonást, ÁMK szervezést kizárólag - vélt vagy valós - gazdasági megfontolásokból kezdeményezni nem érdemes. A szakmai feltételek hiányának pótlása sokkal többe kerül, költsége jóromán tervezhetetlen, s az ebből adódó működési zavarok már a következő átszervezés lehetőségét rejtik magukban.

T.B.

Az MKE Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezetei november 21-én tartotta vezetőségválasztó taggyűlését.

Ezt megelőzte egy jelölt-állítási forduló. A választási bizottság a legdemokratikusabb megoldást választotta amikor nem élt a jelölés jogával, mint bizottság. Jóleső érzés volt tapasztalni, hogy nagyon sok egyesületi tag nyilvánított véleményt ebben a fordulóban, azaz írásban megküldte javaslatát az új tisztségviselőkre.

November 21-én, a választás napján megtelt a Megyei Könyvtár Verseghy terme. Az 1991-95. között végzett munkáról és gazdálkodásról adott számot a leköszönő elnökség, majd Ladosné Varjú Irén levezető elnök szakszerű útmutatásai alapján a jelenlévő tagok (61 fő, a taglétszám: 109 fő) titkos szavazással megválasztották szervezetünk új vezetőségét.

Elnök:

**Csáti Péterné,** a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár módszertani osztályának megbízott vezetője, 48 éves. Főiskolát végzett. (Népművelő-könyvtáros + komplex államvizsga) 1966. óta könyvtáros, 1987-től a megyei Könyvtár munkatársa. 1991-94. között az MKE megyei szervezetének elnöke és képviselője az országos tanácsban.

Elnökségi tagok:

**Kovács Zsuzsa,** a zagyvarékasi Községi Könyvtár vezetője. 20 évet töltött a pályán, ennek felét népművelőként. Indul a helyi képviselő-választásokon. 39 éves. Főiskolát végzett.

**Lászlóné Nagy Ilona,** a szolnoki Hild Viktor Városi Könyvtár igazgatója. Könyvtárosként 16 évet dolgozott. 42 éves. Könyvtárpedagógia szakon főiskolai, népművelés kiegészítő szakon egyetemi diplomát szerzett.

**Mondok Ildikó,** a Megyei Könyvtár tájékoztató könyvtárosa. Könyvtár-magyar nyelv- és irodalom szakon egyetemi diplomát szerzett. Angolból középfokú nyelvvizsgát tett és alapfokú finn nyelvismerettel is rendelkezik. 34 éves.

Ellenőrző Bizottság elnöke:

**Gaál Sándor,** a tiszafüredi Városi Könyvtár igazgatója. Népművelő-könyvtár szakon főiskolai, majd könyvtár szakon egyetemi diplomát szerzett. 1967-től könyvtárban dolgozik, vezetői beosztásban. 55 éves. 1991-1994. EB elnök szervezetünkben.

Bizottsági tagok:

**Gregorné Földi Mária,** a Megyei Könyvtár módszertanos munkatársa, tanácsos. 18 éves könyvtáros, ebből 13 évet a Megyei Könyvtárban töltött. Népművelő-könyvtár szakon főiskolai diplomát szerzett. 1991-1994. szervezetünk ellenőrző bizottságának a tagja. 50 éves.

**Gulyás Erzsébet,** a jászberényi Városi Könyvtár igazgatóhelyettese. 1973 óta itt dolgozik. Főiskolai oklevelet népművelő-könyvtár szakon, egyetemi diplomát kiegészítő köynvtár szakon szerzett. 43 éves.

Az új vezetőség azon kíván munkákodni, hogy a megyében a könyvtárak a szakmai kívánalmaknak megfeleljenek és a használók megelégedésére működjenek. Ehhez továbbra is minden segítséget megad a kollégáknak továbbképzések, tanfolyamok szervezésével, a találkozások, közös beszélgetések lehetőségének megteremtésével.

***

November 24-én megtörtént a tiszatújítás az MKE országos vezetőségében is.

Szervezetünket szavazati joggal *Gaál Sándor, Kovács Zsuzsa és Mondok Ildikó* képviselte. Megbízottként tanácskozási joggal résztvett *Csáti Péterné* is.

Az ország minden részéből jelenlévő küldöttek elfogadták az elnökség, a Tanács beszámolóját az elmúlt négy évben végzett munkáról és a gazdálkodásról, majd két fordulóban megválasztották a következő négy évre a vezetőséget.

Az új tisztségviselők:

Elnök: **Vajda Erik**

Elnökségi tagok: **Poprády Géza**
**Kocsis István**
**Horváth Tibor**
**Fülöp Géza**
**Nagy Attila**
**Ottovay László**
**Papp István**

Póttagok: **Tuba László**
**Varga Róbert**

Ellenőrző bizottság elnöke: **Tóth Gyula**

Bizottsági tagok: **Elekes Eduárdné**
és póttagok: **Gerő Zsoltné**
**Léczesné Mesterházi Nagy Márta**
**Román Lászlóné**
**Domokos Miklósné**

## *DOS TANFOLYAM*

*Ismét jelentkezett igény arra, hogy a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár DOS tanfolyamot szervezzen. Az indulás feltétele azonban legalább 10 érdeklődő jelentkezése. Kérjük, akik ilyen tanfolyamon részt szeretnének venni (4-5 alkalom 2.000- 2.500.-Ft) jelezzék igényüket!*

***

1994. nov. 16-án a "Balassi Bálint" Nógrád Megyei Könyvtár munkatársai tapasztalatcsere látogatáson vettek részt a megyei könyvtárban.

A jó hangulatú, sikeres találkozó után a megyei könyvtáros egyesület elnökét, Csáti Péternét, volt elnökét Rózsa Máriát és az igazgatónőt Bertalanné Kovács Piroskát felkérték, hogy találkozzanak a nógrádi könyvtárosokkal az ottani egyesület újjászervezése érdekében. A találkozóra december 7-én kerül sor Salgótarjában.

# HÍREK

### Schmidt Egon Abádszalókon

1994. október 13-án könyvtárunkba látogatott Schmidt Egon író.

Az író-olvasó találkozót óriási érdeklődés és izgalom előzte meg. A könyvtár olvasóterme zsúfolásig megtelt kis olvasóinkkal, a környező településekről is érkeztek érdeklődők. Egyik kedves olvasónk: Pataly Orsi ez alkalomra írt saját versével köszöntötte "Egon bácsit" és a jelenlévőkeg.

A találkozó első részében az író egy örökzöld témáról, a természet, - az állatok, a növények - védelméről-, szeretetéről beszélt. Ezt követően válaszolt a gyerekek érdekesnél érdekesebb kérdéseire, majd filmvetítés következett Afrika állatvilágáról. A végén beugratós, játékos kérdéseket tett fel a gyerekeknek, akik a jó válaszért az író egy-egy dedikált könyvét kapták ajándékba.

A találkozó mindvégig remek hangulatban telt el, mindannyian sokáig fogunk emlékezni erre a napra.

Nagy Bertalanné
könyvtárvezető

***

### Kunszentmárton

November 12-én második alkalommal került sor Kunszentmártonban a Márton-napi Szavalóverseny megrendezésére, ezúttal a Városi Könyvtárban. A vállalkozó kedvű irodalombarátoknak két verset kellett hozniuk, egy szabadon választottat, és tekintettel az évfordulóra Radnóti Miklós bármely költeményét. Huszonegyen mutatkoztak be, a kisiskolástól a főiskolai hallgatón át a nyugdíjasig, minden korosztály képviseltette magát. Örömünkre szoltált, hogy érdeklődők is szép számmal megtisztelték rendezvényünket. Az olvasóterem szinte kicsinek bizonyult. Szerencsére a technika segítségével mások is meghallgathatják az itt elhangzott szavalatokat, mivel a Városi TV mindezt rögzítette, s hétről-hétre be is mutatja.

Köszönettel tartozom a Városi Könyvtárnak, hogy nem csak a zsűri nehéz munkájában vettek részt (Herczeg László könyvtáros személyében), hanem jutalomkönyvekkel is segítették, hogy mindazok számára akik eljöttek kellemes emlék maradjon ez a délután.

Köszönöm!

Dezső Dóra a
Városi TV munkatársa,
Kunszentmárton.

### Martfű

Jó hangulatú találkozó volt

A Martfűi Városi Könyvtár nov. 10-én találkozót szervezett Gaál Erzsébettel, a Szolnoki Szigligeti Színház rendezőjével. Az összejövetelen elsősorban szakközépiskolások, tanárok és olvasóköri tagok vettek részt, mintegy 30-an. Elsősorban azok, akik látták a rendezőnő Szolnokon most színen lévő darabját, Schiller: Don Carlos c. tragédiáját. A beszélgetés a rövid életpálya-bemutató után főként a látottakról folyt, közelebb hozva bennünket a darab mondanivalójához, a rendezői szándékhoz.

Vendégünk Martfűn volt középiskolás diák. Ebből a megközelítésből még inkább érdekes volt az életpálya-bemutató. A színészetet, a rendezést amatőrként kezdte, s jó nevet vívott ki magának a szakmában. Véleménye szerint a tehetség mindenképpen utat tör magának. Ez a vélemény a fiatalok számára példaértékű lehet.

Gaál Erzsébet két éve csak rendezéssel foglalkozik, a szolnoki mellett a József Attila Színházban is dolgozik.

Jó hangulatú találkozó volt, a rendező és a közönség is elégedett volt a beszélgetéssel. Azzal búcsúztunk, hogy a rendezőnő következő darabját is megnézzük, ami egy zenés vígjáték lesz.

Csernus Gyuláné
könyvtáros

***

### Törökszentmiklós

Három város gyermekolvasói vetélkednek.

A törökszentmiklósi Városi Könyvtár kezdeményezésére Karcag, Túrkeve és Törökszentmiklós közös műveltségi vetélkedőt szervez általános iskolák 6-7. osztályos tanulói számára, könyvtárhasználat, irodalom és helyismeret témákban.

Először egyénileg két írásos fordulón vesznek részt a diákok. Majd a legjobbak iskoláikat képviselve decemberben a gyermekkönyvhét programsorozatához kapcsolódva helyi elődöntőn vetélkednek.

Januárban lesz a három város közös döntője ahol kiderül, hogy melyik iskola tanulói jártasabbak a megye honismeretében, a könyvtárhasználati ismeretekben.

Az ismeretszerzés, a vetélkedés öröme mellett a versenyzők értékes jutalmakat is kapnak.

A vetélkedősorozatot több intézmény és vállalkozó támogatja így pl. a Magyar Könyvtárosok Egyesületének megyei szervezete, az Alföldi Gabona Rt., Bodnár Piroska vállalkozó számítástechnikai szaküzlete.

További szponzorok jelentkezését, támogatását is várjuk!

***

A könyvtári munkához szükséges nyomtatványok, eszközök, szerelések beszerezhetők:

*Könyvtárellátó Nyomtatványbolt*
*1133 Budapest, Garami út. 34.*

1995. évre szóló munkanaplókat a következő címen lehet megrendelni:

*Múzsák Közművelődési Kiadó*
*1139 Budapest, Kartács út. 24/26.*

## LEHETŐSÉGEINK A SZÁMÍTÓGÉPES HÁLÓZATOKON

(és a késedelem magyarázata)

Szerencsétlen dolog, ha egy lap szerkesztője magyarázkodni kényszerül, a Kaptár késedelmes megjelenésének azonban mindenképpen okát kell adni. Ez ebben az esetben egy kéthetes budapesti tanfolyamon való részvétel volt, melynek során a "számítógéphálózatok és levelező rendszerek", valamint a "hálózati alkalmazások, adatbázisok" témakörökben kísérelték meg e sorok írójának fejébe beletölteni meghatározhatatlan számú információforrás elérésének és használatának lehetőségét.

Mivel az ember agya sajnos (?) nem winchesterként működik, a halottak, látottak és gyakoroltak használatba vételéhez, szolgálatba állításához még rengeteg tapasztalatszerzés (rengeteg idő) kell. Ami pedig a leglényegesebb: mindezt úgy kellene végigtekinteni, hogy a megyei könyvtár számítógépes lehetőségeiből minden hálózati intézmény profitálhasson, ill. az elérhető eszközökből leválogatódjanak a közkönyvtárak gyakorlatában hasznosan beilleszthetők.

Ezért gondotlam arra, hogy (önmagamat is ösztönözve ezzel) a Kaptárban hónapról hónapra beszámolok az elért és megfelelő biztonsággal használt információforrásokról. Fontos lenne azonban az is, ha e lehetőségek helyi - eseti vagy rendszeres - tájékozódásba, tájékoztatásba illesztésének esélyeiről visszajelzéseket kaphatnék. Hagyományos eszköztárunk mind nehezebb karbantartása, anyagi, állománygyarapítási lehetőségeink szűkülése mellett kár volna nem próbálni egyéb utakat is.

Mire gondolok? A tanfolyamon "elértem" a kaliforniai MELVYL rendszert. Ez a világ egyik legjelentősebb nyilvános online katalógusa. Tartalmazza az University of California összes könyvtárának feltárt anyagát, amelyet kiegészít néhány más kaliforniai nagykönyvtár online katalógusa is. A teljes állománya több mint 13 millió könyvtári egység, s százezer feletti a peridikák száma. Érdekes dolog volt e rendszerből lekeresni a Szolnokra vonatkozó tételeket (10 ilyen dokumentumot tartalmaz), a találatokat elektronikus levélként elküldeni saját címemre és találgatni, hogy miért pont ez a tíz kiadvány került oda. Ennek mintájára bármilyen keresést bármelyik megyei közkönyvtár bármelyik felhasználójának (megalapozott) kérésére el lehet végezni, s igaz, hogy nem húsz percig fog tartani számára az információ megszerzése, igaz, hogy magát a dokumentumot nem tudjuk a kezébe adni, de témájához irodalomjegyzéket kaphat, s minden könyvtár képes annak megállapíttatására is, hogy melyik magyarországi könyvtárban találja meg az e jegyzéken felsorolt művek - legyünk szerények, ugyanakkor bizakodók - legalább egy-két darabját.

Jóval kisebb dokumentumállománnyal ugyan, de mind több hazai szakkönyvtár, főiskolai, egyetemi könyvtár teszi lehetővé katalógusainak, adatbázisainak online elérését. Disszertációk, szakdolgozatok, pályamunkák elkészítésekor a téma irodalmának feltárásához ezek eddig csak odautazással voltak elérhetőek. Most, ha a dokumentum kézbevétele miatt esetleg fel is kell keresni a könyvtárat, ott már konkrét kéréssel lehet kezdeni a munkát, nem kell keresgéléssel, a katalógushasználat finomságainak megismerésével órákat eltölteni.

Elérhetőek a hálózaton teljesszövegű anyagok (így elektronikus levelek, újságok, archívumai, prograok és szolgáltatások dokumentációi, tudományos művek, könyvek, kézikönyvek), programok és szoftvergyűjtemények is, melyek egy része szabadon használható, más részének megvásárlásáról kipróbálásuk, tesztelésük után, megfelelő ismeretek birtokában lehet dönteni.

S ami a legszebb, legcsábítóbb az egészben, mindez jóformán teljesen ingyenes - legalábbis egyenlőre.

Egy ilyen módon letöltött "könyvet" szívesen átadok azoknak, akik érdeklődését sikerült felkeltenem (és küldenek egy floppyt a könyvtár címére). Tanáraim közül Bakonyi Géza, Drótos László és Kokas Károly e módon is hozzáférhetővé tették a témáról írt jegyzetüket. Tartalma mellett azért is érdemes megismerni a "nem hagyományos dokumentumok" ezen újabb típusát, hogy képet alkothassunk magunknak előnyeiről és hátrányairól egyaránt.

Takáts Béla

# MIRŐL ÍR?

KÖNYVTÁRI LEVELEZŐ/LAP (1994/10. sz.)

- A MEDINFO szolgáltatásai
- Olvasótábor és olvasókörök Erdélyben
- Gyermekkönyvtárosnak lenni...
- Egy megvalósítható bibliográfiai álom
- Informatikus könyvtáros - saját képzéséről...
- Írók és olvasó(i)k az iskolában (A 6. HUNRA-konferenciáról)
- Számítástechnikai újdonságok
- Mi az a mentorképző tábor?
- Segélykérés Szovátáról
- Kifizetem a saját könyvem árát?
- A Nemzeti Kulturális Alap pályázatainak nyertesei

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS (1994. *október*)

- Dr. Tóth Gyula: Túlhízlalt, elnehezült könyvtárak kevésbé szolgálják az állampolgárt
- Kiss Gábor: A rendszerszemléletű könyvtár állományalakítási szempontjai
- Tuba László: Egyetemi-megyei könyvtár terve Győrött
  A FUNDUS Alapítvány kanadai-magyar könyvtártámogatási projektje
- Kastaly Beatrix: Új UNESCO-program
- Györgyné Juhász Katalin: A Balatonfüredi Városi Könyvtár állománygyarapítási gyakorlata
- Bereczky László-Vajda Kornél: Könyvjellegű CD-ROM-ok - multimédias világ a könyvtárakban? Beszélgetés Kocsis András Sándorral, a Kossuth Könyvkiadó vezérigazgatójával
- Tószegi Zsuzsanna: Amikor szabadságra megy a szolgálatban lévő énünk... Beszélgetés Nyírő Andrással
- Vajda Kornél: A Magyar Könyvszakmai Szövetségről dióhéjban
- Dr. Kovács Mária: Illusztrációk a magyar gyermekkönyvekben az utóbbi három évtizedben
- Sonnevend Péter: Nyílt levél a nemzeti könyvtár főigazgatójához
- Poprády Géza: Válasz Sonnevend Péternek
- Suppné dr. Tarnay Györgyi: Ami a képből kimaradt
- Dr. Szabó Imréné: Sinay Jenő (1932-1994)
- Uti Éva: Balogh György (1934-1994)

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS (1994. november)

- Pallósiné Toldi Márta: Elmélet és gyakorlat határmezsgyéjénn
- Suppné Tarnay Györgyi: Történetiség és a gyerekek
- Horváth S. Domonkos: Szakmai lelkiismeretünk árnyoldala: a végpontok fejlesztése
- Bíró Ferenc: Az Audiovizuális Szervezet rendezvénye a körmendi vándorgyűlésen
- Bényei Miklós: A közművelődési könyvtárak helyismereti gyűjteményeinek szerepe a nemzeti identitás kialakításában
- Elizabeth Anne Melrose: A helyismereti tevékenység története Nagy-Britanniában
- Kardos József: A történeti szemlélet kialakítása az oktatási folyamatban
- P. Kovács Imre: Nagy múltú könyvtár a Török Pál utcában
- Bereczky László-Vajda Kornél: "Néhány ember tartja a homlokzatot, hogy össze ne dőljön." Beszégletés Gyurgyák Jánossal
- Nagy Ferenc: Beszámoló az IFLA 1994. évi konferenciájáról
- Kastaly Beatrix: A Konzerválási Szekció elnökeként a havannai IFLA konferencián
- Zsidai József: Dr. Uhlmann Aladár (1907-1994)
- Jónás Károly: 90 éve született Beöthy Ottó könyvtárigazgató
- Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz

KAPTÁR

Jász-Nagykun-Szolnok megye könyvtárainak híradója
Szerkesztő: Takáts Béla
Felelős kiadó: Bertalanné Kovács Piroska
Kiadja a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár
Szolnok, Kossuth tér 4.
Megjelenik havonta, 280 példányban